

La vellesa des de la perspectiva mèdica i sanitària

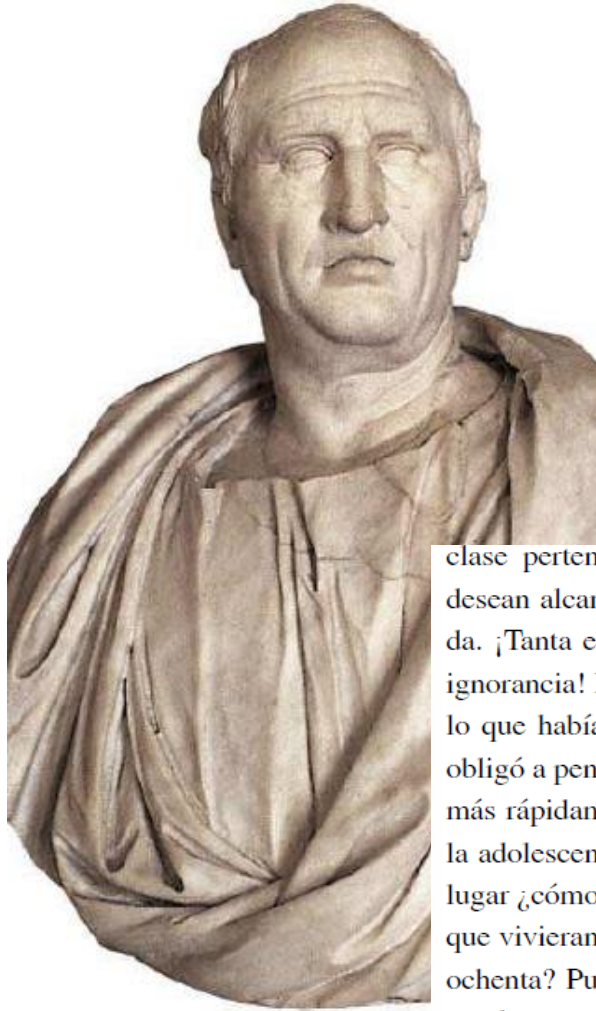
Andreu Segura
Metge de Salut Pública

¿Y SI MATAMOS AL ABUELO Y VENDEMOS LA CASA?

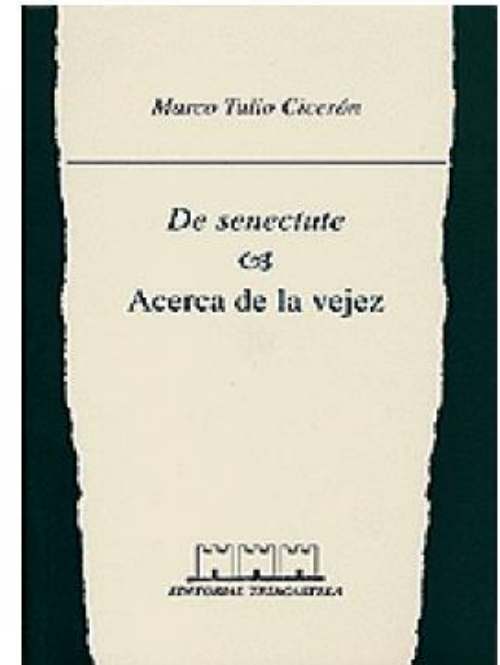
YA, PERO PERDERÍAMOS SU PENSION

¡VIRGEN SANTA!





clase pertenece en primer término la vejez; todos desean alcanzarla pero la rechazan una vez alcanzada. ¡Tanta es la inconstancia y la perversidad de su ignorancia! Dicen que ésta llega más rápidamente de lo que habían pensado. En primer lugar, ¿quién les obligó a pensar algo falso? Pues ¿cómo la vejez llega más rápidamente con relación a la adolescencia que la adolescencia con relación a la niñez? En segundo lugar ¿cómo les iba a ser menos pesada la vejez a los que vivieran ochocientos años que a los que vivieran ochenta? Pues la vida pasada, por larga que sea, no puede con ningún consuelo aliviar una insensata vejez.





“El valor de la vida no depende de la duración de los días, sino del uso que hacemos de ellos.”



TEMA MONOGRAFICO/EN EL UMBRAL DEL SIGLO XXI

¿Valdrá la pena ser viejo en el año 2000?

A. Segura Benedicto

Profesor de Salud de la Comunidad, Medicina Preventiva.

~~Facultad de Medicina de la Universidad a distancia.~~

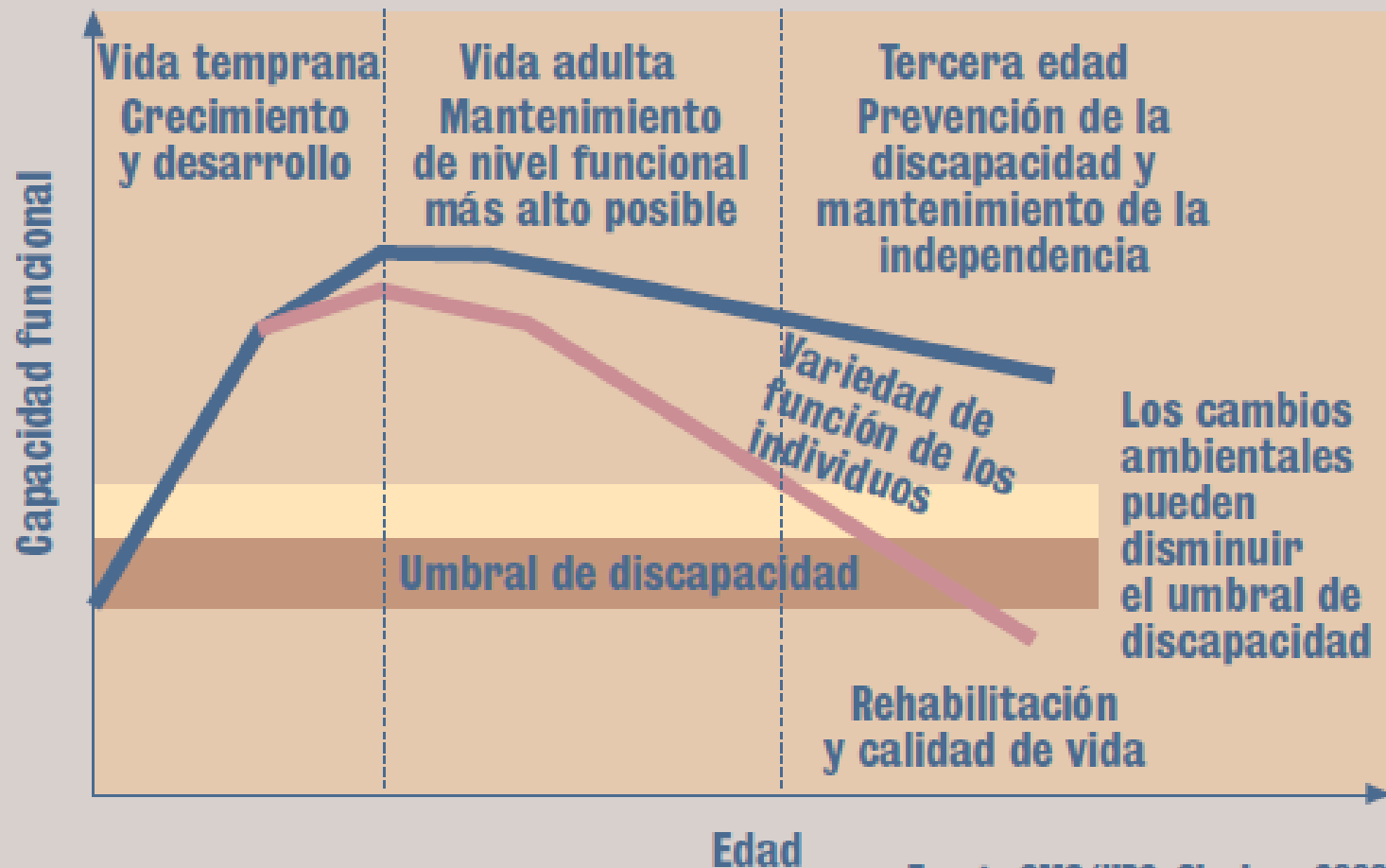
Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Universidad Autónoma de Barcelona.

Presidente de la Sociedad Catalana de Salud Pública.

J. Bertranpetit Busquets

Profesor de Antropología Biológica.

Facultad de Biología. Universidad de Barcelona



Fuente OMS/HPS. Ginebra, 2000.

ENDING AGING

The Rejuvenation
Breakthroughs That Could Reverse
Human Aging in Our Lifetime



"Dr. de Grey is hardly yet another fountain-of-youth huckster. His might-work ideas are based on existing, published, peer-reviewed research. If even one of his proposals works, it could mean years of extended healthy living."
—Paul Boutin, *The Wall Street Journal*

WITH A NEW AFTERWORD

AUBREY DE GREY, PH.D.,
WITH MICHAEL RAE



The Hallmarks of Aging

Carlos López-Otín,¹ Maria A. Blasco,² Linda Partridge,^{3,4} Manuel Serrano,^{5,*} and Guido Kroemer^{6,7,8,9,10}

Aging is characterized by a progressive loss of physiological integrity, leading to impaired function and increased vulnerability to death. This deterioration is the primary risk factor for major human pathologies, including cancer, diabetes, cardiovascular disorders, and neurodegenerative diseases. Aging research has experienced an unprecedented advance over recent years, particularly with the discovery that the rate of aging is controlled, at least to some extent, by genetic pathways and biochemical processes conserved in evolution. This Review enumerates nine tentative hallmarks that represent common denominators of aging in different organisms, with special emphasis on mammalian aging. These hallmarks are: genomic instability, telomere attrition, epigenetic alterations, loss of proteostasis, deregulated nutrient sensing, mitochondrial dysfunction, cellular senescence, stem cell exhaustion, and altered intercellular communication. A major challenge is to dissect the interconnectedness between the candidate hallmarks and their relative contributions to aging, with the final goal of identifying pharmaceutical targets to improve human health during aging, with minimal side effects.

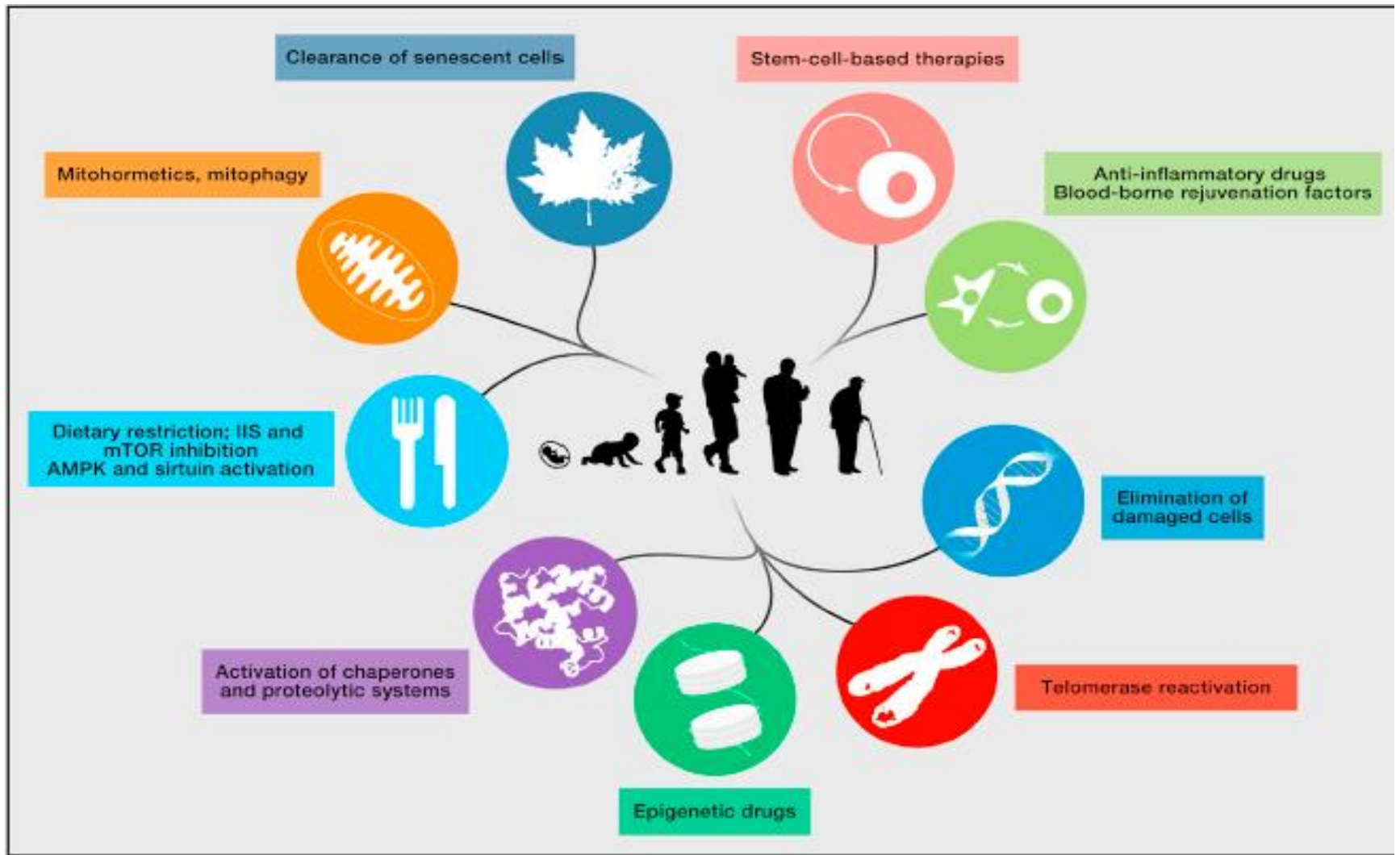
Figure 1. The Hallmarks of Aging

The scheme enumerates the nine hallmarks described in this Review: genomic instability, telomere attrition, epigenetic alterations, loss of proteostasis, deregulated nutrient sensing, mitochondrial dysfunction, cellular senescence, stem cell exhaustion, and altered intercellular communication.



Figure 7. Interventions that Might Extend Human Healthspan

The nine hallmarks of aging are shown together with those therapeutic strategies for which there is proof of principle in mice.



Als 65 anys

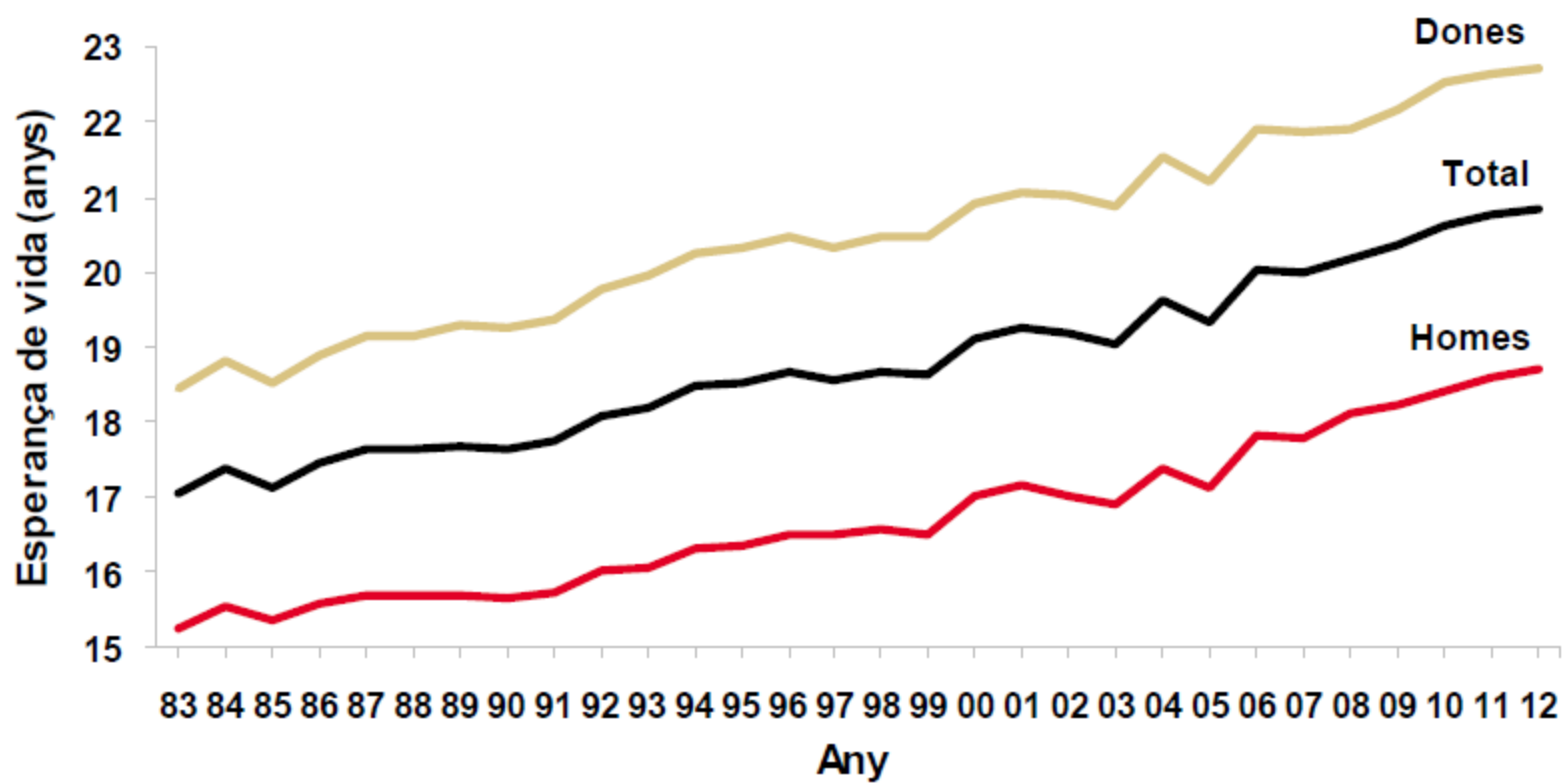


Figura 8. Esperança de vida, esperança de vida en bona salut i lliure de discapacitat segons edat i sexe. Catalunya, 2012

Dones

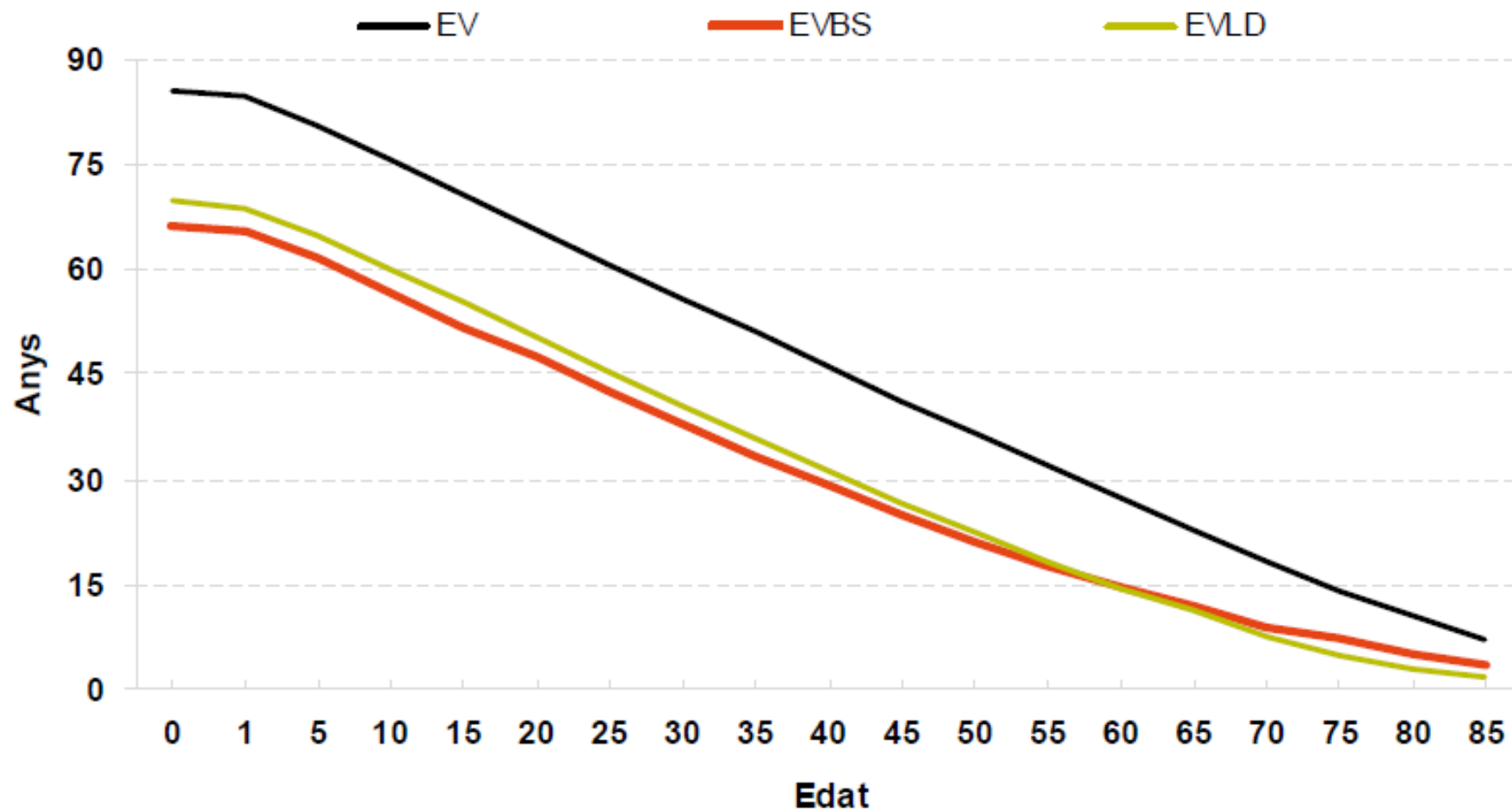
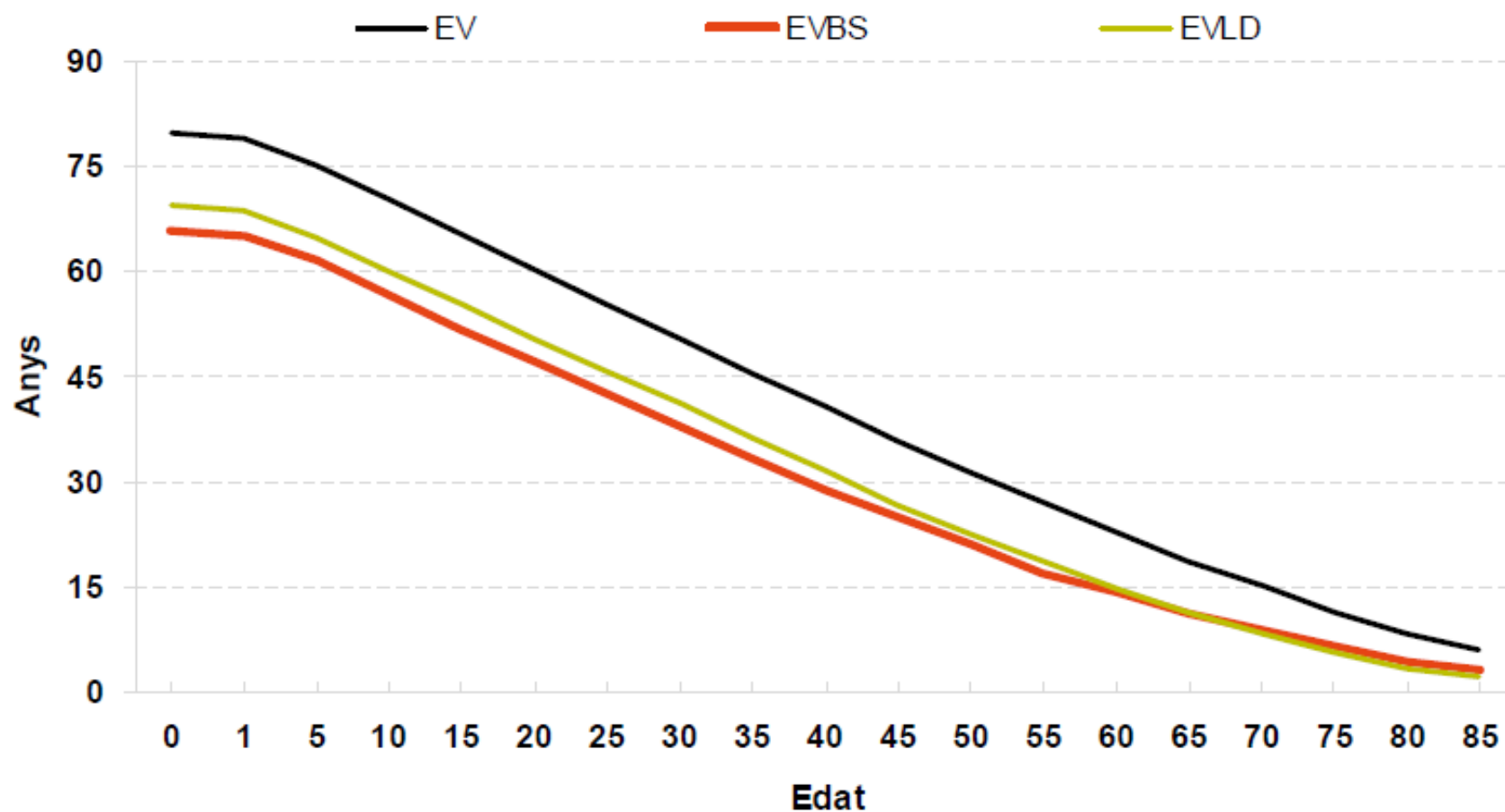


Figura 8. Esperança de vida, esperança de vida en bona salut i lliure de discapacitat segons edat i sexe. Catalunya, 2012

Homes



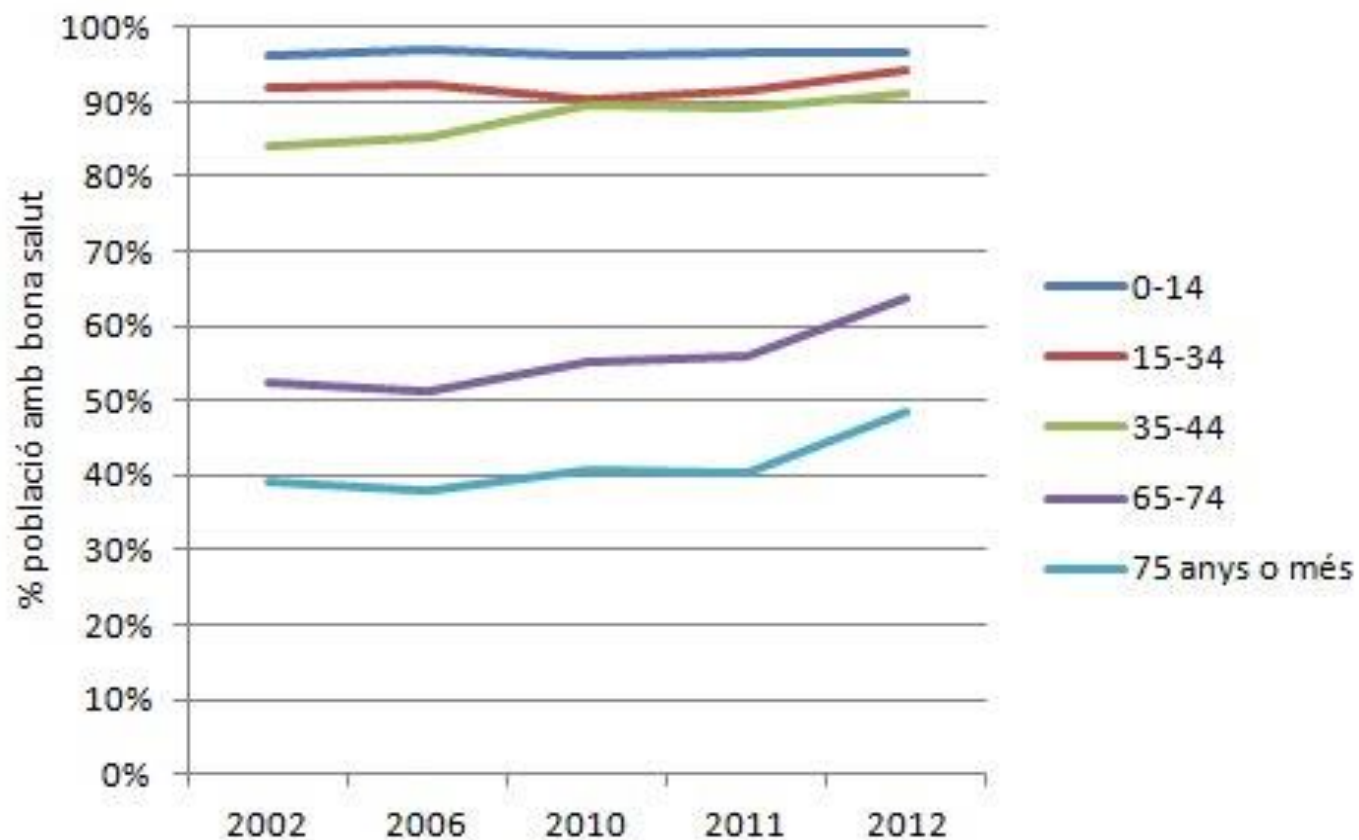
Taula 5. Esperança de vida en bona salut i lliure de discapacitat segons edat i sexe.

	Homes				Dones				Total			
	EVBS	EE	EVLD	EE	EVBS	EE	EVLD	EE	EVBS	EE	EVLD	EE
En néixer	65,70	0,6426	69,48	0,5279	66,19	0,6646	69,69	0,5724	65,91	0,4762	69,56	0,3917
60	14,00	0,5068	14,55	0,4819	14,51	0,5419	14,43	0,5037	14,25	0,3744	14,46	0,3518
65	11,05	0,4900	11,30	0,4685	11,76	0,5099	11,09	0,4749	11,41	0,3570	11,16	0,3369
70	8,62	0,4666	8,39	0,4500	8,77	0,4725	7,43	0,4468	8,69	0,3358	7,85	0,3206
75	6,48	0,4394	5,51	0,4349	7,06	0,4294	4,85	0,3977	6,80	0,3096	5,13	0,2957
80	4,21	0,4106	3,31	0,3944	4,85	0,3904	2,91	0,3462	4,61	0,2857	3,10	0,2620
85	2,91	0,4598	1,89	0,4307	3,32	0,3792	1,62	0,3185	3,18	0,2943	1,72	0,2578

EVBS: esperança de vida en bona salut; **EVLD:** esperança de vida lliure de discapacitat;

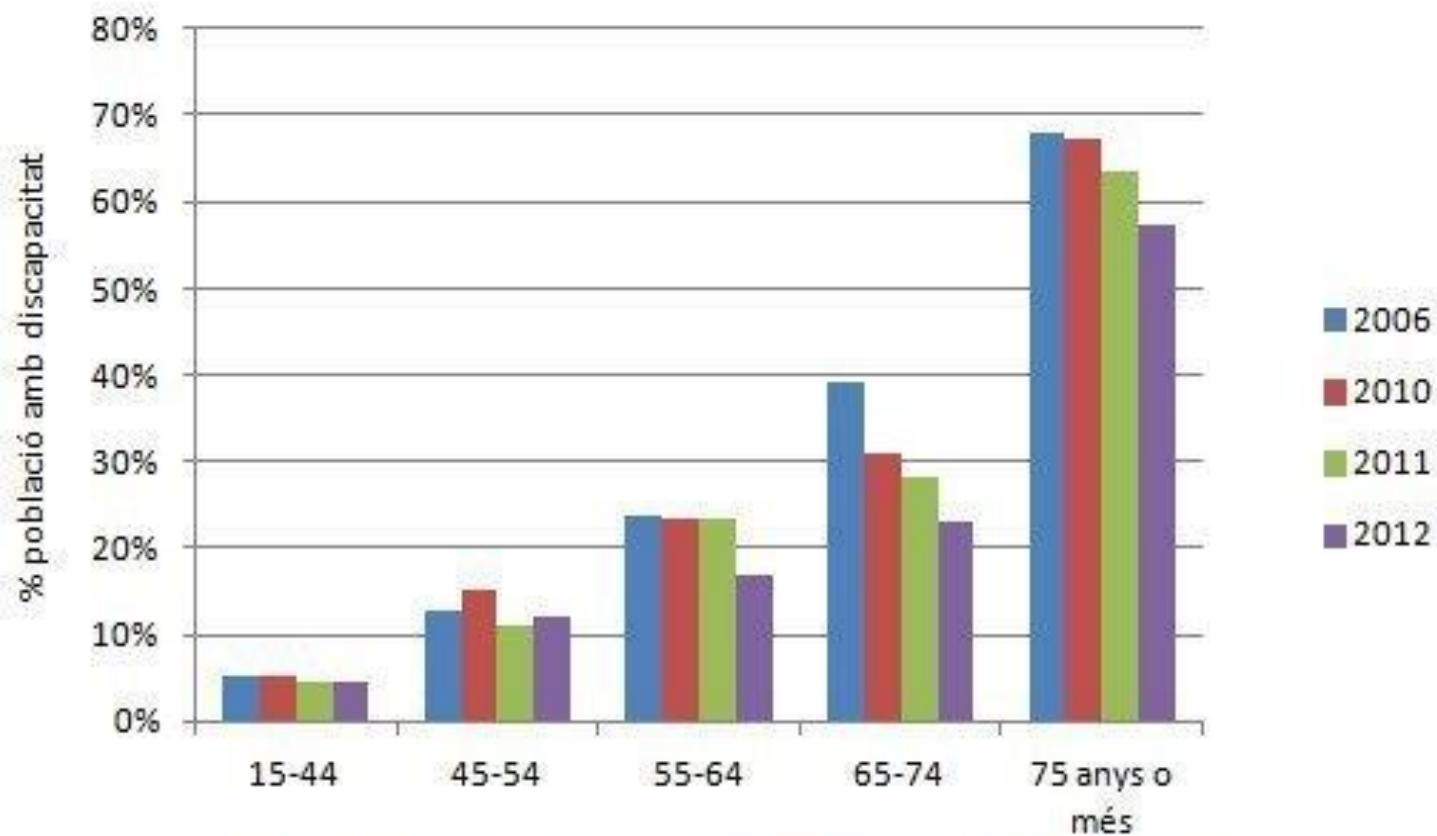
EE: Error estàndard de l'EVBS o l'EVLD

Càlculs basats en la taula de vida de 2012 i en l'Enquesta de salut de Catalunya de 2013



Evolució de la població amb percepció de bona salut, 2002-2012. Per edat.

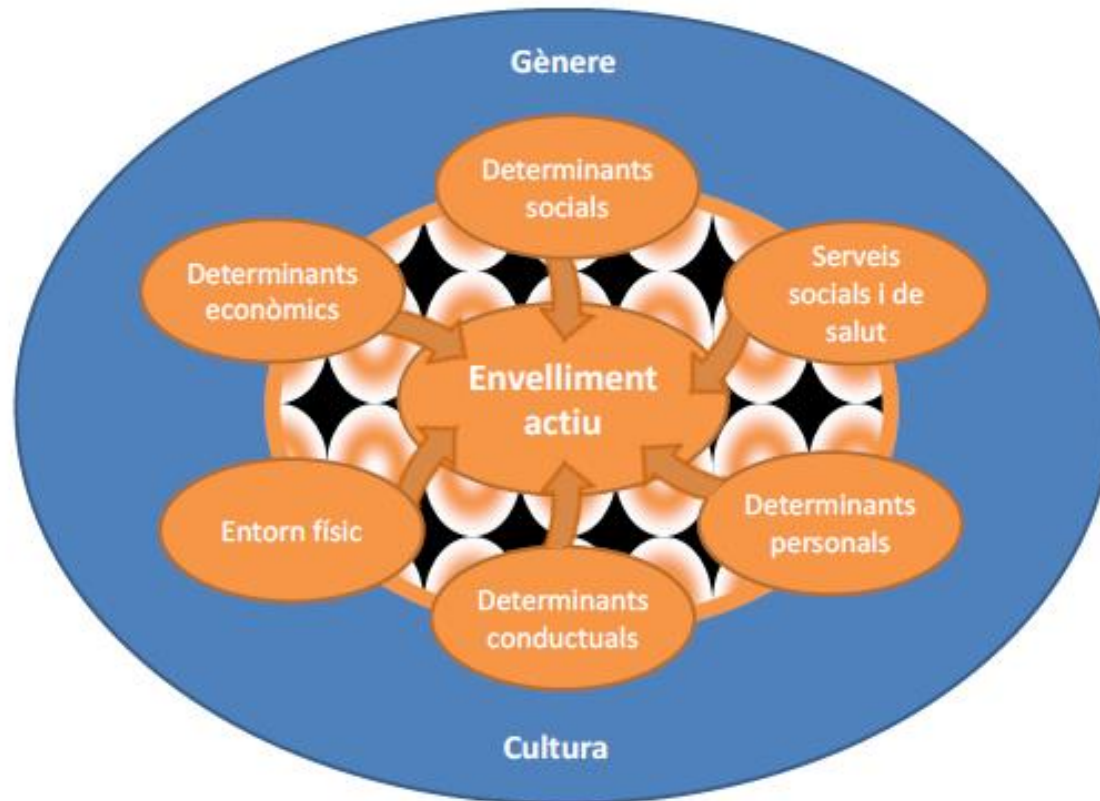
Font: Enquesta de Salut de Catalunya, 2002-2012. Departament de Salut.



Evolució de la prevalença de discapacitat en adults, 2006-2012. Per edat.

Font: Enquesta de Salut de Catalunya, 2006-2012. Departament de Salut

Determinants de l'envelliment actiu



Font: elaboració pròpia a partir de l'OMS (2002).

Com viure l'envelliment i la dependència?:

- El més dignament possible
 - El més saludablement possible:
 - Autonomia; Solidaritat; Ganes
 - Limitar la medicalització impertinent o simplement futil
 - Prevenir els maltractaments
 - Sense que ens prenguin el pel (llevat que ens agradi)
-







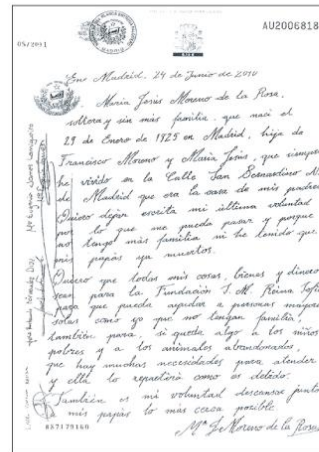
Afal falsificó un testamento para donar a la Fundación Reina Sofía



ANÁLISIS CALIGRÁFICO DE LOS TEXTOS

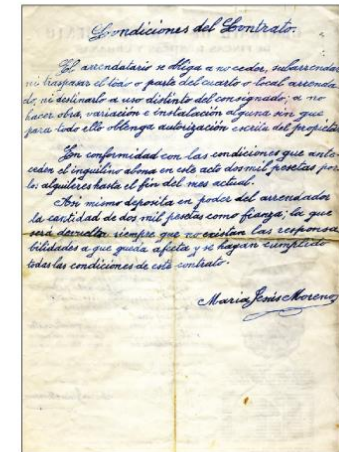
► Documento dubitado (testamento)

Texto del que no se puede asegurar su autenticidad



► Documento indubitado (contrato manuscrito)

Texto del que no existe ninguna duda sobre su autor



► Pruebas del resultado

Diferencias significativas en tamaño, dirección, espaciamiento, etc. También en velocidad y calibre

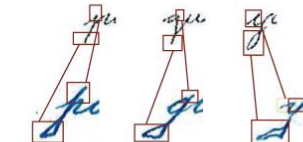
TEXTO DUBITADO



TEXTO INDUBITADO

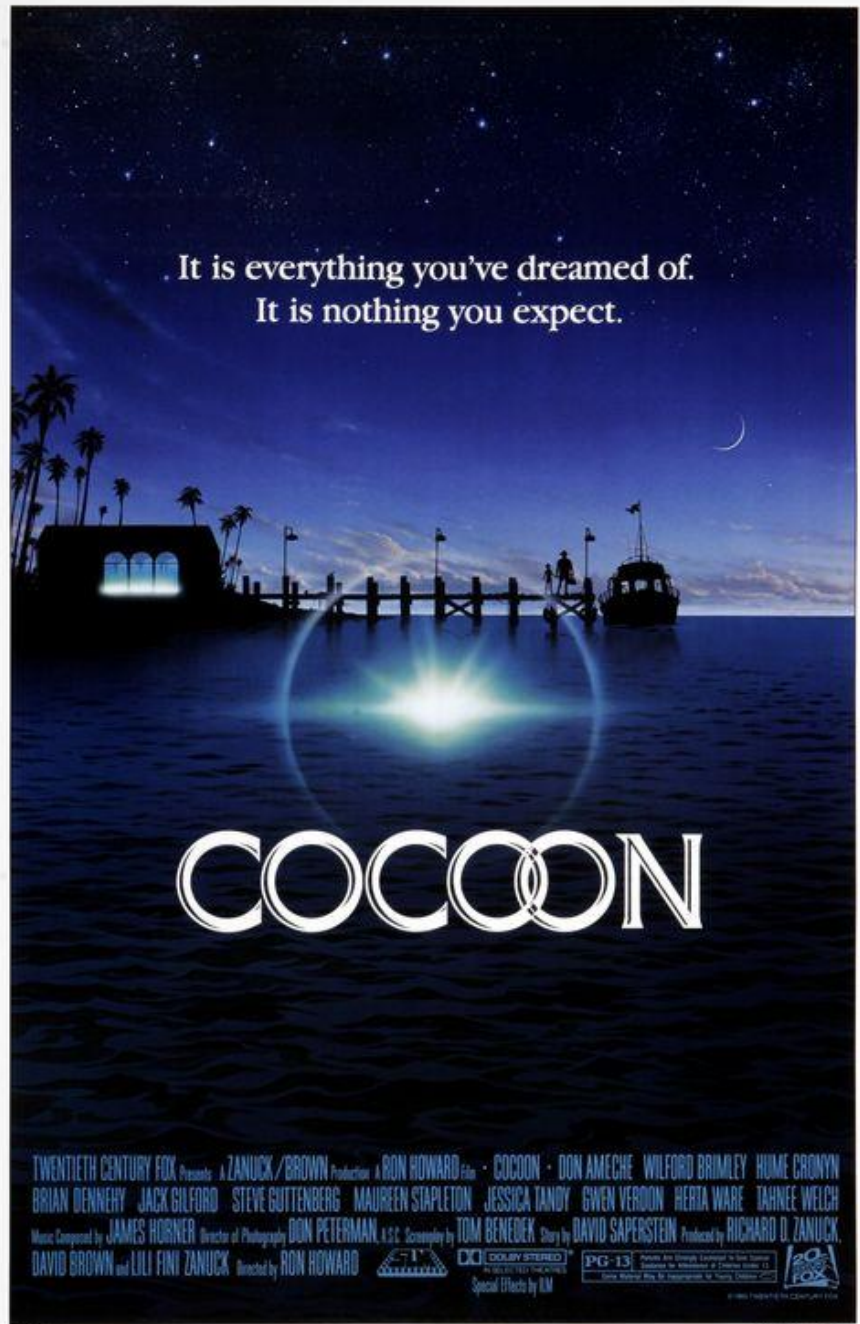
Diferencias en automatismos, gestos tipos y rasgos idiosincrásicos

TEXTO DUBITADO



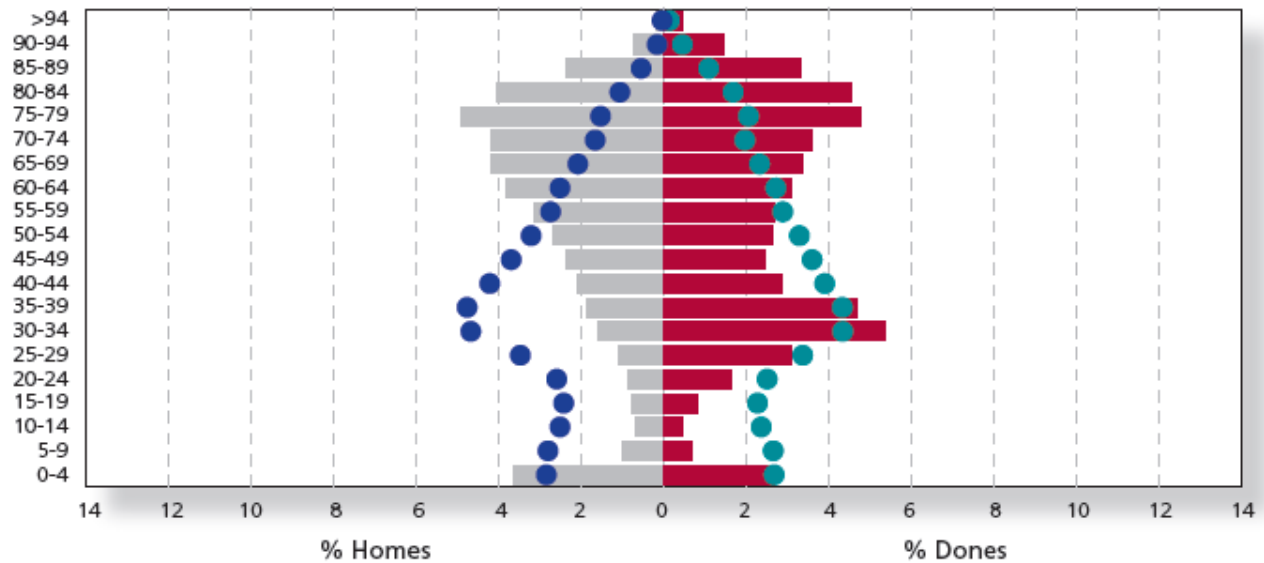
TEXTO INDUBITADO



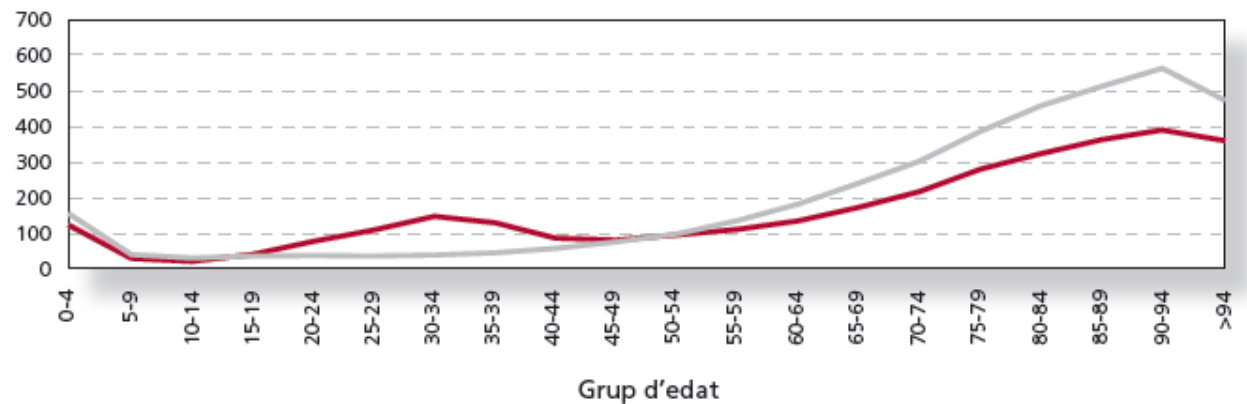


Distribució dels contactes d'hospitalització d'aguts i taxa per grup d'edat i sexe.
Catalunya, 2011 (CMBD-HA)

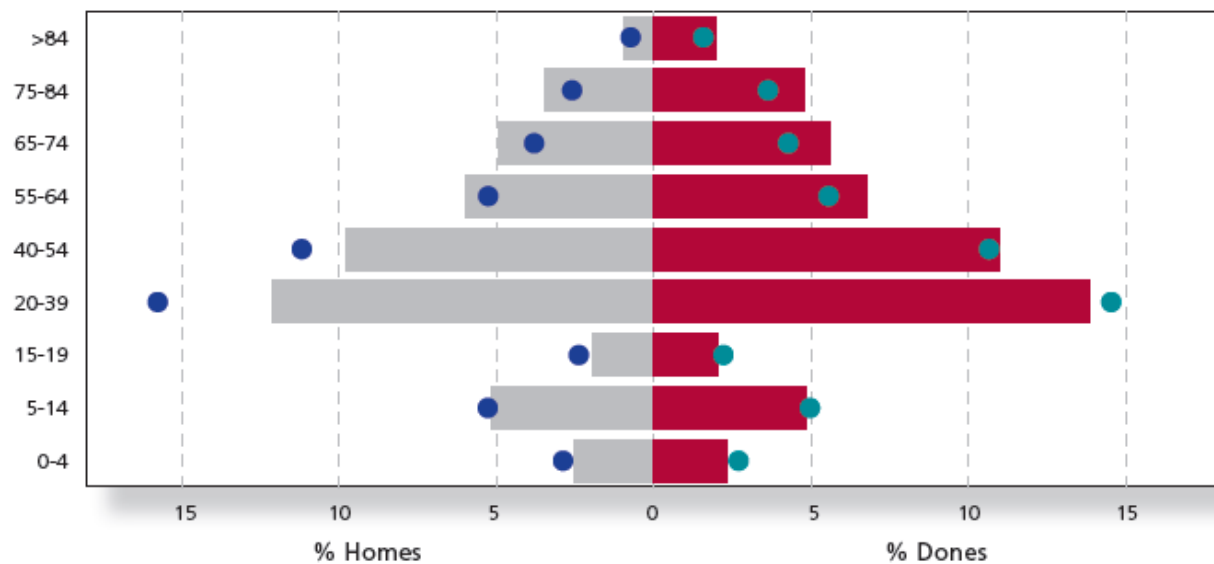
Distribució dels contactes



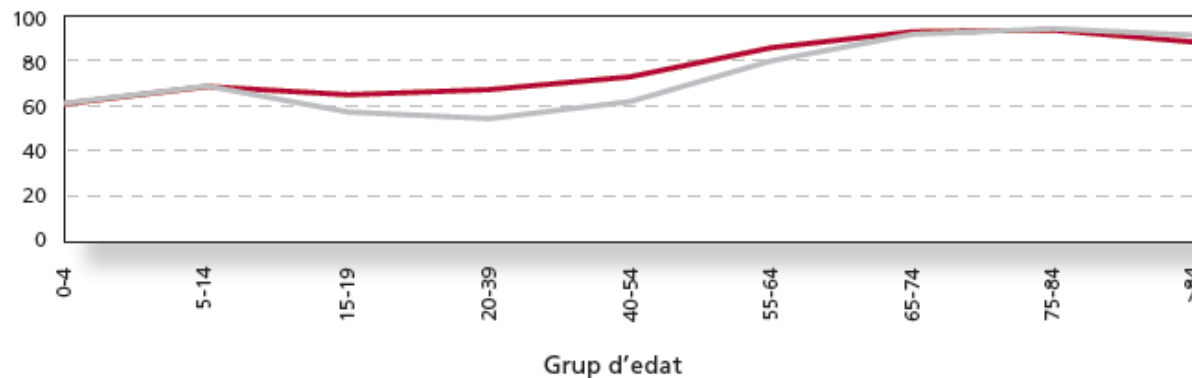
Contactes per 1.000 habitants



Distribució de la població atesa a l'atenció primària i dels pacients atesos per grup d'edat i sexe. Catalunya, 2011



Percentatge de població atesa a l'AP*

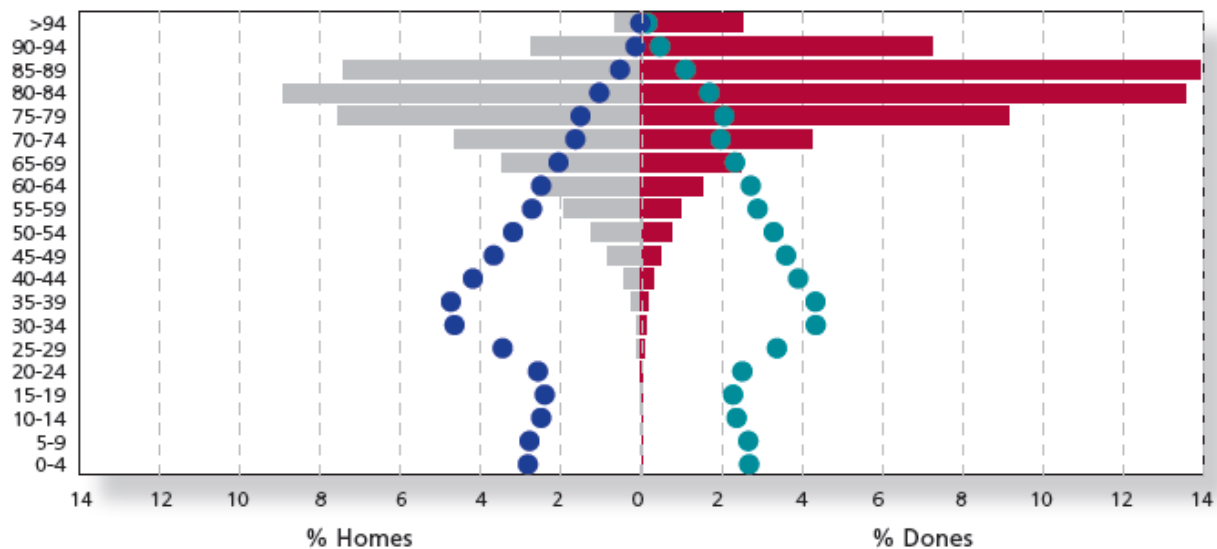


Font: CMBD-AP

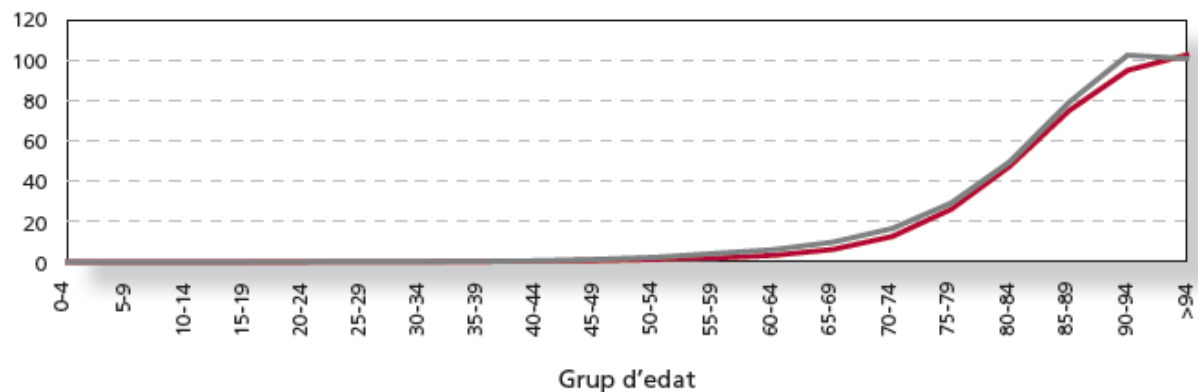
(*) Pacients visitats a l'EAP assignat, de dilluns a divendres entre les 8:00 i les 20:00

Distribució dels episodis d'hospitalització sociosanitària i taxa per grup d'edat i sexe.
Catalunya, 2011 (CMBD-SS)

Distribució dels contactes

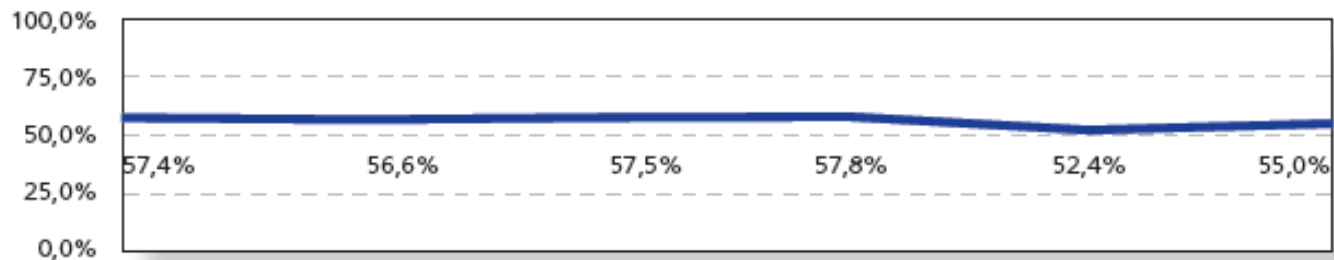


Contactes per 1.000 habitants

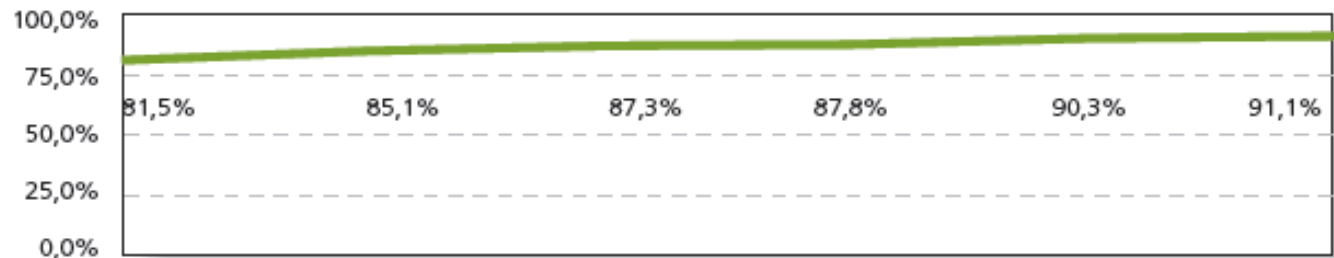


Evolució dels indicadors d'atenció primària. Catalunya, 2006-2011

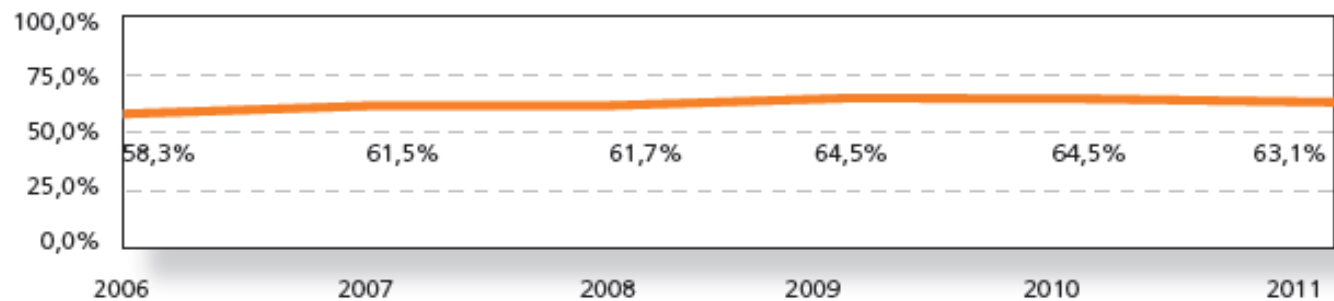
Cobertura vacunal antigripal en la població de 60 anys i més



Cobertura vacunal de la població infantil



Control metabòlic acceptable de la diabetis



Mortalitat hospitalària. Hospitals SISCAT Catalunya, 2011

Motiu de l'hospitalització	Mortalitat bruta ¹			Mortalitat hospitalària ajustada (Nombre de centres) ¹		
	Morts	Total altes	% Mort	Superior	Inferior	No significatiu
Accident vascular cerebral (AVC)	1.586	10.344	15,3	7	6	37
Cirrosi	320	2.702	11,8	3	2	36
Insuficiència cardíaca congestiva	1.652	17.700	9,3	10	8	38
Pneumònia	1.212	12.643	9,6	9	8	42
Infart agut de miocardi amb ST elevat	258	3.527	7,3	4	4	23
Infart agut de miocardi sense ST elevat	257	3.061	8,4	4	0	36
Fractura fèmur	414	8.056	5,1	4	4	42
Hemorràgia digestiva	224	5.034	4,4	4	3	43
Causes seleccionades	5.923	63.067	9,4	--	--	--
Resta de causes	14.992	661.685	2,3	--	--	--
Total	20.915	724.752	2,9	--	--	--

(1) Finançament CatSalut

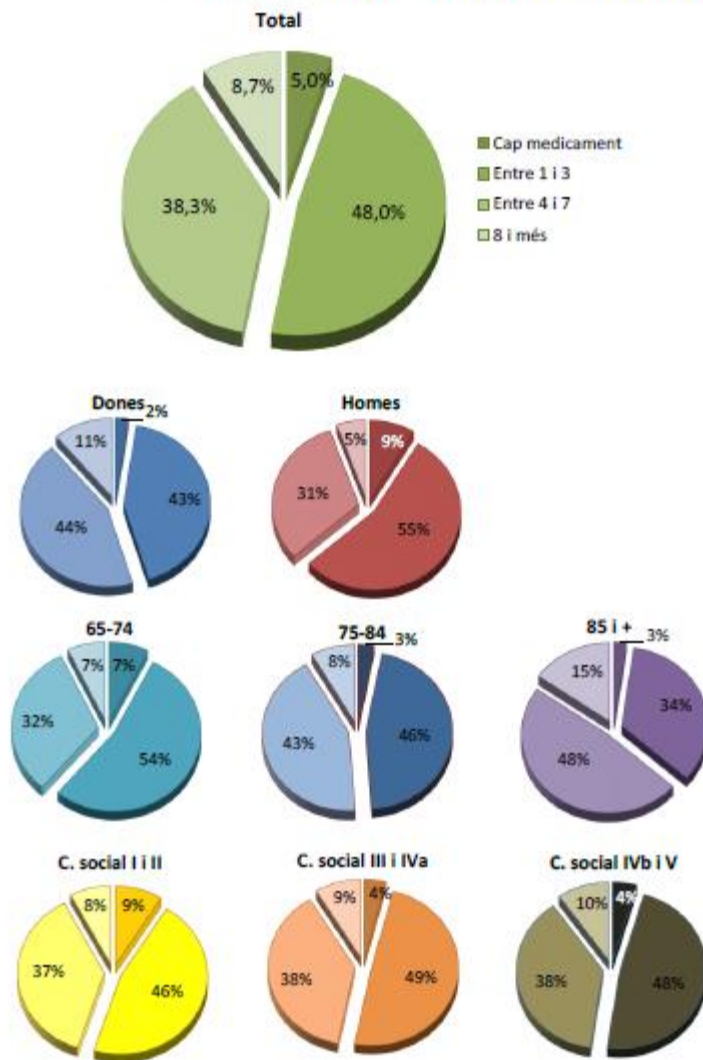
Nombre de receptes per usuari. Abril 2010

Grups d'edat	Homes	Dones	Total
0-14 anys	2'02	1'95	1'98
15-44 anys	2'71	2'62	2'65
45-64 anys	4'14	4'31	4'24
65-74 anys	6'24	6'79	6'59
75 i més anys	7'82	8'73	8'39
Total	4'78	5'32	5'09

Nombre de receptes per usuari. Abril 2014

Grups d'edat	Homes	Dones	Total
0-14 anys	2'04	1'97	2'01
15-44 anys	2'65	2'48	2'55
45-64 anys	3'87	3'84	3'85
65-74 anys	5'34	5'40	5'37
75 i més anys	6'71	7'19	7'00
Total	4'39	4'63	4'52

Figura 41. Nombre de medicaments presos en els darrers 2 dies per la gent gran per sexe, grup d'edat i classe social a Catalunya (2011)



Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de salut de Catalunya 2011 (2a i 3a onada).

TABLA I. Actividades de promoción de la salud y prevención en la población mayor

Mayores de 75 años

Déficit visual: cribado con métodos sencillos (optotipos o anamnesis), y derivar al oftalmólogo si hay alteraciones

Caídas: medidas para reducir el riesgo, e intervención multifactorial individualizada y en el domicilio en los que se han caído recientemente

Demencia: permanecer alerta ante datos de posible deterioro cognitivo o funcional

Polifarmacia: revisión periódica y regular de fármacos

Incontinencia urinaria: interrogatorio para su detección y estudio básico en los casos

Recomendaciones del Programa de Actividades Preventivas y de Promoción de la Salud (PAPPS) de la Sociedad Española de Medicina de Familia y Comunitaria (SEMFyC)^{10,11}.

Shifting the focus in fracture prevention from osteoporosis to falls

Preventing fractures in older people is important. But **Teppo Järvinen and colleagues** believe that we should be putting our efforts into stopping falls not treating low bone mineral density

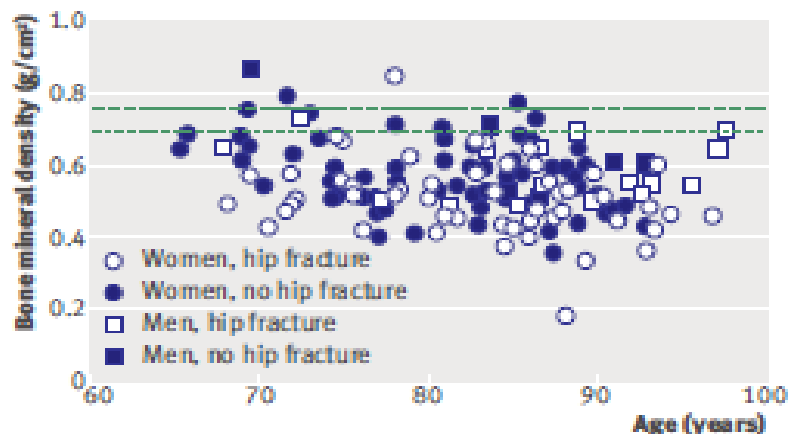
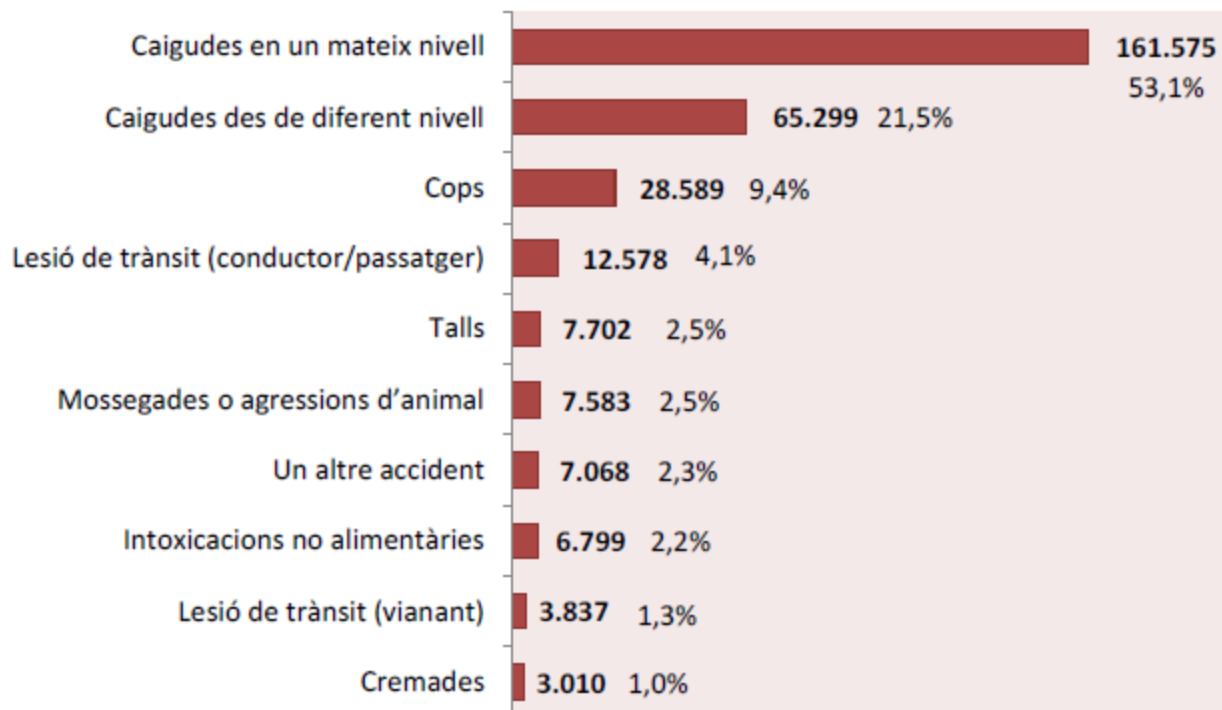


Fig 1 Femoral neck bone mineral density versus age at time of fall in people who did and did not sustain a hip fracture. Dashed lines show 2 SD less than peak bone mass for women (lower line) and men (upper line). Adapted from Greenspan et al¹⁰

General practice guidelines for assessment of risk of falling

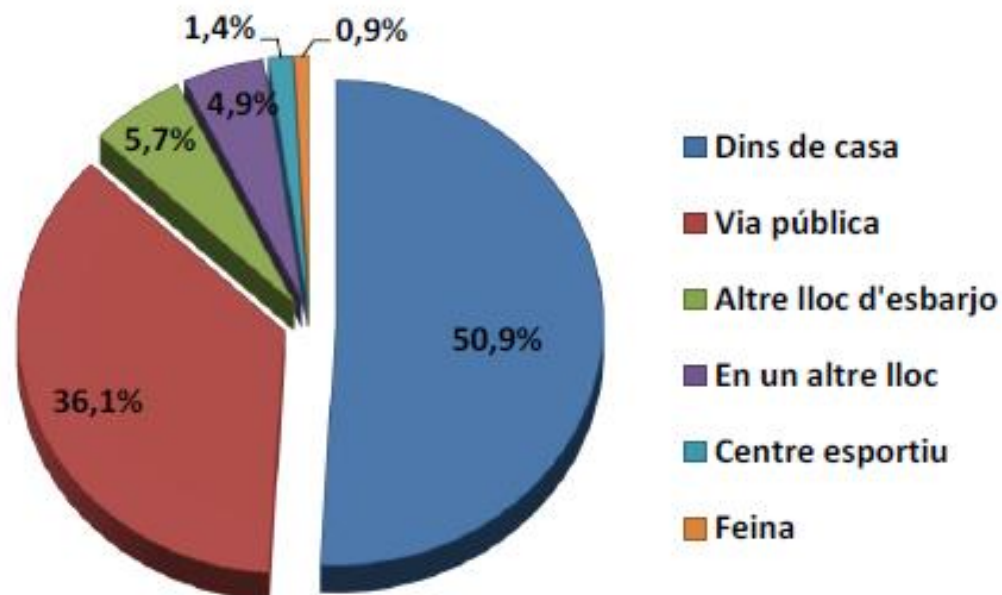
- Detailed history of current and past falls:
 - Fall in past 12 months
 - In door fall
 - Inability to get up after fall
- Review of medical risk factors, especially:
 - Prescribed drugs (especially psychotropic)
 - Visual impairment
 - Cognitive function
- Watch patient walk and move to assess muscle strength, balance, and gait
- Assess time taken to stand from sitting

Figura 31. Gent gran que ha patit alguna lesió no intencionada durant el darrer any segons tipologia a Catalunya (2011)



Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de salut de Catalunya 2011 (2a i 3a onada).

Figura 32. Localització de l'última lesió no intencionada patida en el darrer any per la gent gran a Catalunya (2011)



Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de salut de Catalunya 2011 (2a i 3a onada).

Las caídas, son el factor de riesgo más importante de fracturas en la gente mayor. La densidad ósea es un pobre predictor del riesgo individual de fracturas. La profilaxis con medicamentos es cara y no previene la mayoría de las fracturas de la gente mayor. Puede evitarse más de un 50% de las caídas de la gente mayor. La prevención debe valorar el riesgo de caídas e intervenir para reducirlo.

Jarvinen T, et al
BMJ 2008; 336:124-5.



BASES PER A LA PROMOCIÓ DE L'ENVELLIMENT ACTIU I SALUDABLE



Generalitat de Catalunya
Agència de Salut Pública de Catalunya



Figura 3. Distribució de la població de 65 anys i més per sexe i grup d'edat a Catalunya (2011)

	Homes	Dones	Total
De 65 a 74 anys	281.966	323.652	605.618
%	52,7	44,3	47,9
De 75 a 84 anys	196.389	282.467	478.856
%	36,7	38,7	37,9
85 anys i més	56.869	123.684	180.553
%	10,6	16,9	14,3
Total 65 anys i més	535.224	729.803	1.265.027
Percentatge sobre el total població	14,6	19,4	17,0

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

Figura 25. Consum recomanat de fruita i verdura de la gent gran per sexe, grup d'edat i classe social a Catalunya (2011)

Subgrup	Total		Dones		Homes	
	%	N	%	N	%	N
65-74 anys	18,9	111.588	21,4	67.080	16,1	44.508
75-84 anys	20,8	93.837	21,8	56.137	19,4	37.700
85 i més anys	15,5	18.167	17,0	12.769	12,9	5.398
C. social I i II	22,6	46.191	38,9	35.210	9,6	10.981
C. social III i IVa	19,6	108.968	17,8	53.510	21,8	55.458
C. social IVb i V	16,2	54.047	17,3	33.044	14,7	21.003
Total	19,3	223.592	21,0	135.986	17,1	87.606

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de salut de Catalunya 2011 (2a i 3a onada).

Figura 26. Prevalença de sedentarisme de la gent gran per sexe, grup d'edat i classe social a Catalunya (2011)

Subgrup	Total		Dones		Homes	
	%	N	%	N	%	N
65-74 anys	23,4	137.897	21,4	67.189	25,6	70.708
75-84 anys	37,0	166.875	34,9	89.769	39,8	77.106
85 i més anys	67,7	79.269	72,3	54.365	59,6	24.904
C. social I i II	26,8	54.758	29,0	26.237	25,0	28.521
C. social III i IVa	32,8	182.018	30,3	90.990	35,8	91.028
C. social IVb i V	34,1	113.548	31,8	60.543	37,2	53.005
Total	33,2	384.042	32,7	211.323	33,8	172.719

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de salut de Catalunya 2011 (2a i 3a onada).

Figura 16. Gent gran que viu sola per sexe, grup d'edat i classe social a Catalunya (2011)

Subgrup	Total		Dones		Homes	
	%	N	%	N	%	N
65-74 anys	13,1	79.852	17,0	55.379	8,6	24.473
75-84 anys	21,9	105.502	27,2	76.918	14,5	28.584
85 i més anys	21,4	39.456	26,4	33.609	10,2	5.846
C. social I i II	13,5	29.709	16,0	16.263	11,4	13.446
C. social III i IVa	15,2	93.266	18,1	62.484	11,4	30.782
C. social IVb i V	19,9	72.959	27,1	58.284	9,6	14.675
Total	17,6	224.810	22,6	165.906	10,9	58.903

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de salut de Catalunya 2011 (2a i 3a onada).

Figura 17. Prevalença d'incontinència urinària crònica entre la gent gran per sexe, grup d'edat i classe social a Catalunya (2011)

Subgrup	Total		Dones		Homes	
	%	N	%	N	%	N
65-74 anys	16,6	101.174	22,0	71.525	10,4	29.649
75-84 anys	24,8	119.094	27,3	77.193	21,2	41.901
85 i més anys	54,8	101.124	59,6	75.782	44,2	25.342
C. social I i II	16,6	36.409	24,3	24.726	9,9	11.683
C. social III i IVa	26,3	161.673	30,6	105.463	20,9	56.209
C. social IVb i V	29,0	106.623	36,1	77.624	19,0	29.000
Total	25,2	321.392	30,5	224.500	17,9	96.892

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de salut de Catalunya 2011 (2a i 3a onada).

Figura 18. Prevalença de gent gran que viu en habitatges amb un nivell d'habitabilitat deficient o molt deficient per sexe, grup d'edat i classe social a Catalunya (2011)

Subgrup	Total		Dones		Homes	
	%	N	%	N	%	N
65-74 anys	1,7	10.171	0,9	3.046	2,5	7.125
75-84 anys	0,5	2.375	0,8	2.375	0,0	0
85 i més anys	2,3	4.282	2,9	3.702	1,0	580
C. social I i II	0,0	0	0,0	0	0,0	0
C. social III i IVa	1,4	8.294	1,0	3.437	1,8	4.857
C. social IVb i V	2,0	7.172	2,1	4.460	1,8	2.712
Total	1,2	15.630	1,1	8.060	1,4	7.570

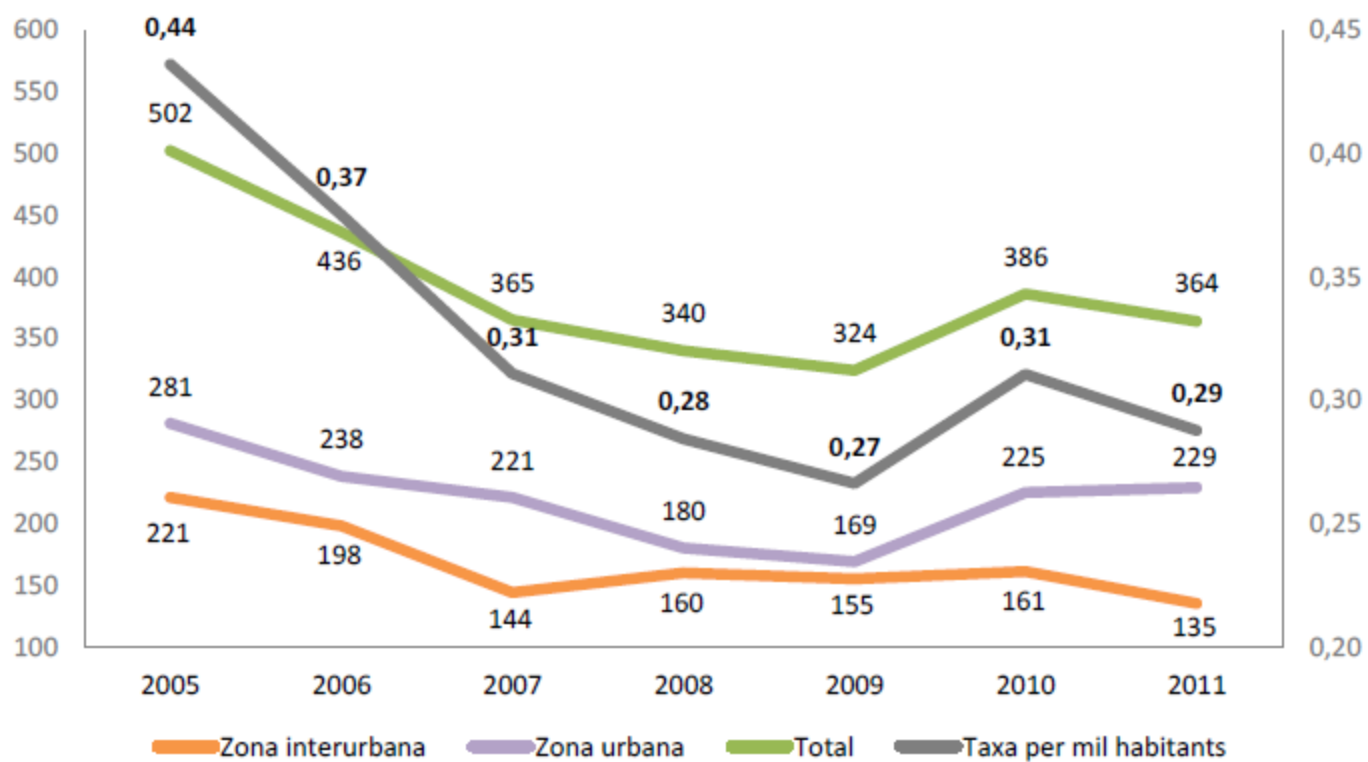
Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de salut de Catalunya 2011 (2a i 3a onada).

Figura 20. Prevalença de gent gran que manifesta que no pot sortir al carrer i necessita ser baixada/pujada per sexe, grup d'edat i classe social a Catalunya (2011)

Subgrup	Total		Dones		Homes	
	%	N	%	N	%	N
65-74 anys	1,5	9.400	2,5	8.230	0,4	1.170
75-84 anys	3,3	15.839	4,4	12.393	1,7	3.446
85 i més anys	30,7	56.578	34,6	43.948	22,0	12.630
C. social I i II	3,4	7.528	4,6	4.636	2,4	2.892
C. social III i IVa	6,4	39.330	9,4	32.458	2,6	6.872
C. social IVb i V	6,4	23.444	7,6	16.441	4,6	7.003
Total	6,4	81.816	8,8	64.570	3,2	17.246

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de salut de Catalunya 2011 (2a i 3a onada).

Figura 35. Morts i lesionats greus de trànsit de 65 anys i més per zona a Catalunya (2005-2011)



Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Anuari estadístic d'accidents de trànsit a Catalunya 2011.

Figura 40. Prevalença de la revisió periòdica del nivell de colesterol de la gent gran per sexe, grup d'edat i classe social a Catalunya (2011)

Subgrup	Total		Dones		Homes	
	%	N	%	N	%	N
65-74 anys	85,1	501.462	87,7	275.168	82,1	226.294
75-84 anys	90,1	406.521	89,6	230.487	90,8	176.034
85 i més anys	82,3	96.298	86,0	64.656	75,7	31.642
C. social I i II	87,2	178.269	89,0	80.513	85,8	97.756
C. social III i IVa	88,6	491.623	90,3	271.489	86,5	220.134
C. social IVb i V	84,2	280.426	86,4	164.510	81,3	115.916
Total	86,7	1.004.283	88,2	570.312	84,9	433.971

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de salut de Catalunya 2011 (2a i 3a onada).

Figura 38. Prevalença de vacunació de la grip de forma regular de la gent gran per sexe, grup d'edat i classe social a Catalunya (2011)

Subgrup	Total		Dones		Homes	
	%	N	%	N	%	N
65-74 anys	58,3	342.457	59,1	185.484	57,4	156.973
75-84 anys	76,3	344.064	74,0	190.512	79,2	153.552
85 i més anys	76,5	89.535	76,9	57.847	75,8	31.688
C. social I i II	56,8	116.063	53,6	48.472	59,3	67.591
C. social III i IVa	72,0	398.015	71,8	215.883	72,2	182.132
C. social IVb i V	65,6	218.512	66,2	126.023	64,8	92.489
Total	67,2	776.056	67,1	433.843	67,2	342.213

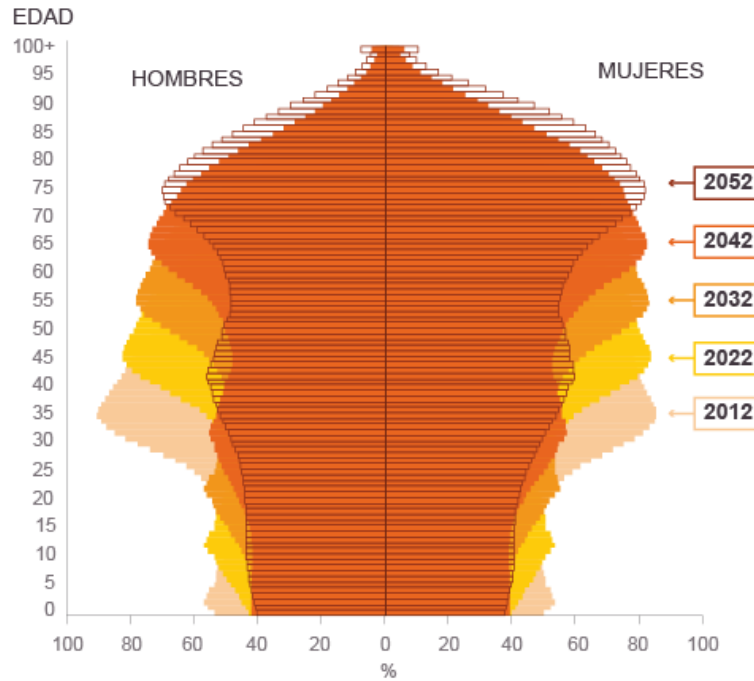
Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de salut de Catalunya 2011 (2a i 3a onada).



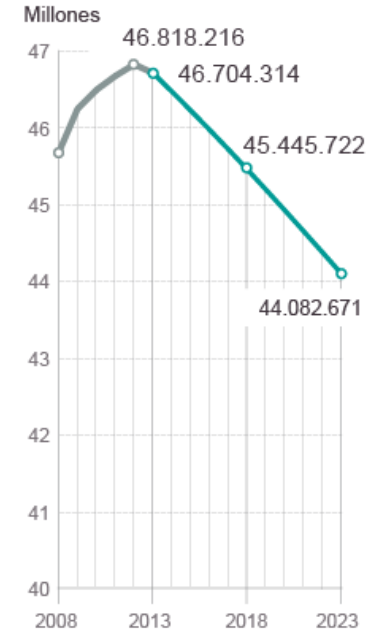


www.alzheimeruniversal.blogspot.com

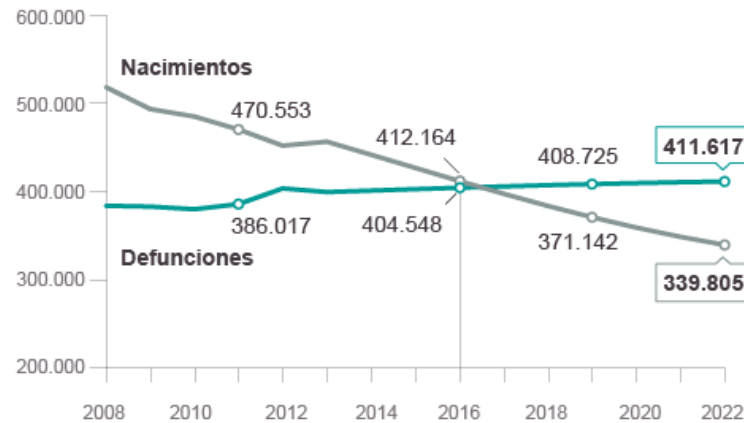
► Pirámide de población 2012-2052



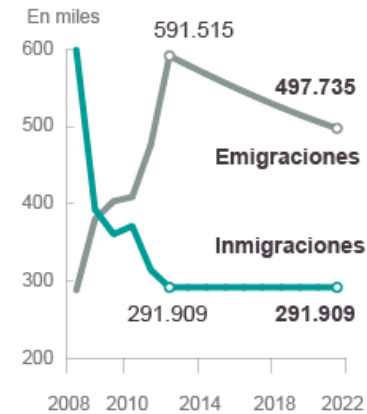
► Población residente En españa



► Crecimiento vegetativo

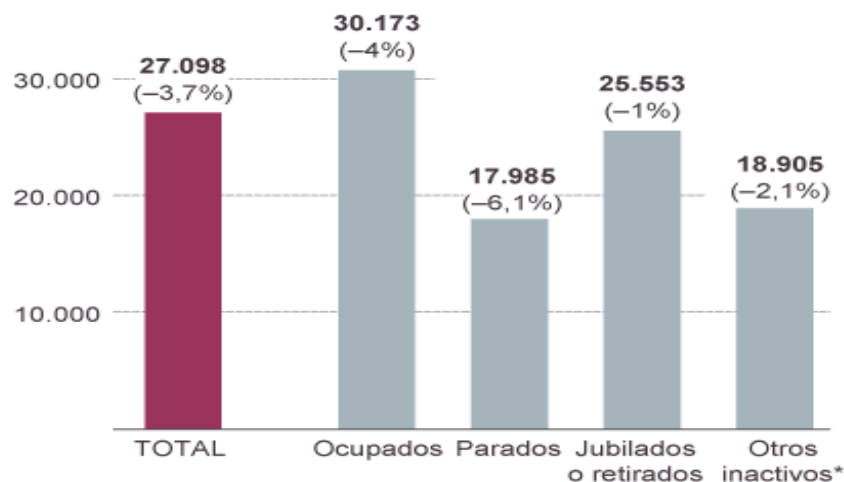


► Migración exterior en españa



GASTO MEDIO POR HOGAR

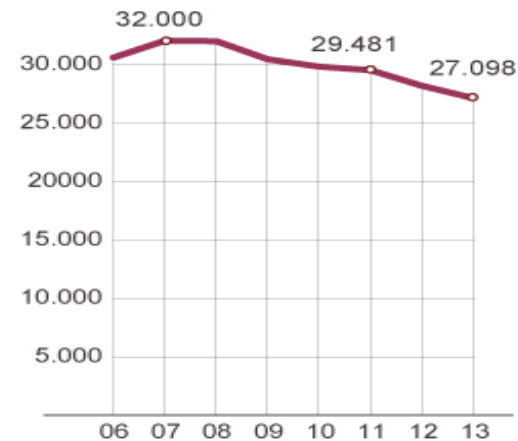
En euros y porcentaje de variación anual (2013)



* Estudiantes, dedicados a las tareas del hogar, etc.

► Evolución del gasto

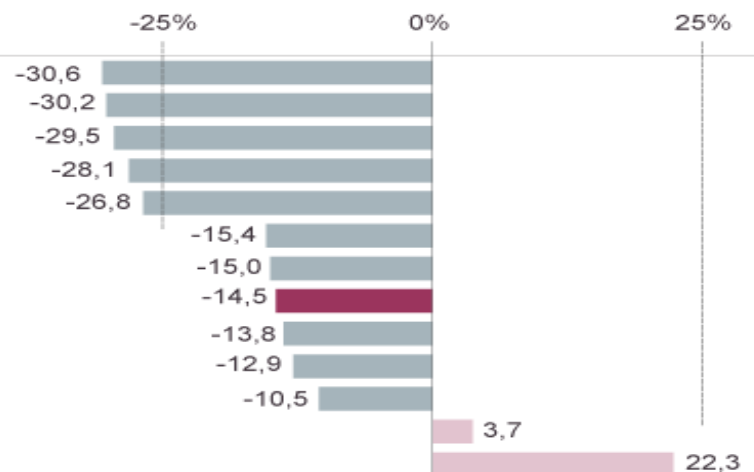
En euros



► Variación del gasto por grupos

Tasa de variación 2013-2008, en %

Vestido y calzado	-30,6
Mobiliario, equipamiento y otros gastos de la vivienda	-30,2
Ocio, espectáculos y cultura	-29,5
Transportes	-28,1
Hoteles, cafés y restaurantes	-26,8
Otros bienes y servicios	-15,4
Comunicaciones	-15,0
TOTAL	-14,5
Salud	-13,8
Bebidas alcohólicas y tabaco	-12,9
Alimentación y bebidas no alcohólicas	-10,5
Vivienda, agua electricidad y combustibles	3,7
Enseñanza	22,3



Estructura de gasto por tipo de hogar.

Grupos de gasto	Tipo de hogar				
	Total	Persona o pareja de 65 o más años	Otros hogares con una persona o pareja sin hijos	Hogares con hijos menores de 16 años	Otros hogares
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1. Alimentos y bebidas no alcohólicas	15,1	16,9	12,3	14,4	16,3
2. Bebidas alcohólicas y tabaco	2,0	1,2	2,2	1,7	2,3
3. Vestido y calzado	5,0	3,8	4,8	6,5	4,8
4. Vivienda, agua, electricidad y combustibles	33,1	44,0	34,4	28,8	30,2
5. Mobiliario y otros gastos de la vivienda	4,2	4,8	4,1	4,5	4,0
6. Salud	3,2	4,5	2,9	2,5	3,2
7. Transportes	11,5	5,6	12,3	13,0	12,7
8. Comunicaciones	3,0	2,4	3,3	3,0	3,2
9. Ocio, espectáculos y cultura	5,7	4,0	6,2	6,8	5,5
10. Enseñanza	1,3	0,1	0,6	2,0	1,9
11. Hoteles, cafés y restaurantes	8,3	4,8	9,8	9,1	8,5
12. Otros bienes y servicios	7,5	8,0	7,2	7,7	7,4

Estructura del gasto por grupos según situación en la actividad del sustentador principal.

Grupos de gasto	Situación en la actividad				
	Total	Ocupado	Parado	Jubilado o retirado	Otros inactivos
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1. Alimentos y bebidas no alcohólicas	15,1	13,9	17,5	17,0	17,2
2. Bebidas alcohólicas y tabaco	2,0	2,0	2,9	1,7	1,6
3. Vestido y calzado	5,0	5,5	4,1	4,1	3,7
4. Vivienda, agua, electricidad y combustibles	33,1	29,6	36,6	38,5	43,0
5. Mobiliario, equipamiento y otros gastos de la vivienda	4,2	4,1	3,2	4,6	5,2
6. Salud	3,2	2,8	2,5	4,4	4,0
7. Transportes	11,5	13,4	11,2	8,2	6,0
8. Comunicaciones	3,0	3,2	3,6	2,6	3,0
9. Ocio, espectáculos y cultura	5,7	6,4	4,4	4,7	3,5
10. Enseñanza	1,3	1,8	0,9	0,4	0,7
11. Hoteles, cafés y restaurantes	8,3	9,9	6,0	6,0	4,2
12. Otros bienes y servicios	7,5	7,5	6,9	7,8	8,0

Gasto medio por hogar, variación anual y diferencia absoluta. Años 2008 y 2013

Grupos de gasto	Gasto medio por hogar (euros)		Diferencia absoluta (euros)	Tasa de variación
	Año 2008	Año 2013		
TOTAL	31.711	27.098	-4.613	-14,5
1. Alimentos y bebidas no alcohólicas	4.577	4.098	-479	-10,5
2. Bebidas alcohólicas y tabaco	613	534	-79	-12,9
3. Vestido y calzado	1.943	1.348	-595	-30,6
4. Vivienda, agua, electricidad y combustibles	8.645	8.964	319	3,7
5. Mobiliario y otros gastos de la vivienda	1.644	1.147	-497	-30,2
6. Salud	1.009	870	-139	-13,8
7. Transportes	4.343	3.121	-1.222	-28,1
8. Comunicaciones	968	823	-145	-15,0
9. Ocio, espectáculos y cultura	2.181	1.537	-644	-29,5
10. Enseñanza	295	361	66	22,3
11. Hoteles, cafés y restaurantes	3.076	2.251	-825	-26,8
12. Otros bienes y servicios	2.417	2.044	-373	-15,4